

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTE-
NARENZAKEN EN SPORT,**

Gelet op het decreet van 16 april 1996 houdende
bescherming van landschappen;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot
hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzon-
dere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel
6, § 1, I, 7°;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering
van 13 juli 1999 tot bepaling van de bevoegdheden
van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie
voor Monumenten en Landschappen van 23 december
1999,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt definitief beschermd overeenkomstig de be-
palingen van het decreet van 16 april 1996, zoals afgebakend
op bijgaand plan:

Wegens zijn esthetische, historische en natuurwetenschappe-
lijke waarde:

- als landschap:

Domein D'Ursel - kasteelpark en omgeving paviljoen "De Note-
laer", gelegen te

Bornem (Hingene), bekend ten kadaster:

Bornem, 3e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 140L, 172,
173A, 225D, 228, 229, 230, 231, 232, 234A, 235A, 236, 237,
238, 239, 240, 241, 242, 243, 555A, 556A, 557B, 560C, 561A,
564, 565, 566F, 566M, 566N, 567A, 567B, 567C, 568A, 569, 570,
571B, 571D, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783,
784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 793/2, 794,
795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 803/2, 804, 806,
807, 808, 809, 810, 811, 812, 812/2, 813, 814, 814/2, 815,

816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 836, 837, 838, 839, 840, 849A, 850A, 851A, 852A, 853A, 858A, 862A, 863A, 864A, 865A, 866A, 867, 868, 869, 870A, 873, 874, 875, 877, 878, 879, 880, 881, 881/2, 882, 883, 884, 885A, 885B, 887E, 887G, 887H, 893A, 897, 900C, 900D, 907A, 909D, 910, 912A, 920A, 925, 926, 927, 928A, 928B, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939A, 939E, 939K, 939L.

Art. 2.

De **esthetische** waarde wordt als volgt omschreven:

Het landschap vormt een mooi ensemble van kasteel met park en gesloten valleigebied, waarbij de structuur herkenbaarheid geeft aan het gebied.

Deze structuur werd bepaald in functie van de beleving van het domein, waarbij in het jachtgebied nabij de Schel dedijken deze structuur bijkomend gekoppeld werd aan een nutsfunctie.

De aanwezigheid van een grote verscheidenheid aan biotopen en gaven waardevolle elementen in het domein, waaronder gebouwen, poorten, park, dreven, hooilanden, bossen, broekbossen, struwelen, zeggevelen, moerassige zones, grachten, waterplassen en wielen maken wezenlijk deel uit van de belevingswaarde van het voorgestelde landschap.

De **historische** waarde wordt als volgt omschreven:

De bestaande vrij gave hoofdstructuur van het voorgestelde landschap met haar architecturale elementen, zijn getuigen van de historische groei en de impact die de bewoners van het kasteel d'Ursel sinds de 17 de eeuw hebben uitgeoefend op hun omgeving.

Dit uit zich onder meer in de sterke verwevenheid van het kasteeldomein met het dorp door de opname van de dries van het dorp in de warande van de hertog, maar ook door de wijze waarop de gemeente Hingene zich ontwikkelde rond en in functie van het kasteel (Br. 37).

"De gebouwen in het voorgestelde landschap zijn bovendien historisch van belang omdat ze vertegenwoordigers zijn van de verschillende belangrijke kunststromingen in Vlaanderen van de 16 de eeuw tot de 19de eeuw", waarbij de oorsprong van bebouwing op de site zelf zou terug gaan tot de 12de eeuw (Br. 27). De aanleg van het gehele domein, met een kasteelpark, parkbossen, dreven en bijhorend jachtgebied zijn getuigen van diverse tuinarchitectonische stijlen die dateren van de 16de eeuw tot heden. De voorkomende wielen in het gebied zijn hierbij natuurlijke elementen met een historisch belang, vermits hun ontstaan kan teruggebracht worden naar een dijkbreuk in 1554.

De **natuurwetenschappelijke** waarde wordt als volgt omschreven:

Het voorgestelde landschap is gelegen in de alluviale vlakte

van de Schelde waarbij het kasteelpark ligt aan de rand van de zandrug die deze vallei afbakent. Deze ligging maakte dat er in het landschap verschillende milieugradiënten voorkomen gaande van vochtige bodems op klei in het gebied tegen de Scheldedijken tot matig vochtige bodems met zandleem zuidelijker in dit gebied en in het parkbos-oost en vrij droge bodems op zand ter hoogte van het kasteel en achterliggend parkbos.

De aanwezigheid van deze verschillende milieus veroorzaakt een grote diversiteit in de vegetatie en gebruik van het landschap. Zo zijn de plantensoorten in het kasteelpark en parkbos vooral gericht op het esthetisch aspect, waarbij er in de bossages ook natuurlijke elementen kunnen voorkomen. Deze sterke diversiteit in het landschap heeft ook tot gevolg dat er een grote variatie aan microhabitats is in het gebied, waardoor een rijke mycoflora kon ontstaan, met vrij zeldzame soorten.

Het meest natuurlijke karakter van het landschap is echter terug te vinden in het gebied nabij de Scheldedijken en het parkbos-oost, door de beperkte betreding en verstoring en door de aanwezigheid van een grotere variatie aan biotopen, waaronder gemengd loofbos, beukenbos, populierenbos, elzenbroekbos, wilgenstruweel, zeggevelen, moerassige zones, grachten en wielen. De aanwezigheid van deze grachten en plassen maakt bovendien dat dit deel van het landschap zeer geschikt is voor amfibieën.

De wielen of doorbraakkolken in het landschap zijn daarenboven door hun natuurlijke ontstaansgeschiedenis, met name ten gevolge van een dijkbreuk, natuurlijke elementen die nog vrij gaaf bewaard zijn en aldus bijdragen aan de natuurwetenschappelijke waarde.

De broedvogelinventarisatie in 1987-1988 duidt ook op het belang van het gebied voor bepaalde broedsoorten, waarbij vooral de minst betreden zones, zoals het parkbos-oost en het gebied nabij de Schelde door hun rustiger karakter het best geschikt zijn voor deze vogelsoorten.

De doelstellingen van het toekomstig beheer worden als volgt omschreven:

Het hoofddoel van het beheer moet het treffen zijn van maatregelen om de formele structuur van het domein te bewaren en om waar nodig een herstel van de oorspronkelijke structuur te verwezenlijken. Het geven van een adequate bestemming en beheer voor de gebouwen, en grondgebruik in het gebied is hierbij bepalend voor het behoud van de landschapswaarden. Gelet op de huidige recreatiedruk op het park en parkbos moet er getracht worden om de natuurwaarde van het oostelijk parkbos en het domein nabij de Scheldedijken te vrijwaren van deze druk en het ermee gepaard gaande verlies aan biologische waarde.

Het beheer van het domein moet dan ook zo opgevat worden dat de bestaande waarden van het gebied van verder verval worden gevrijwaard en waar mogelijk onderbouwd worden door een herstel met historisch en landschappelijk verantwoorde elementen.

Inzake dit beheer voorziet artikel 16 van het nieuwe decreet op de bescherming van landschappen van 16 april 1996, dat in elk beschermd landschap het beheer geregeld wordt via een beheerscommissie, waarin zowel eigenaars, met inbegrip van pachters en huurders, de verenigingen die het herstel en het beheer van het natuurlijk milieu en/of het betrokken landschap tot doel hebben, alsook de betrokken administraties en de betrokken gemeente in vertegenwoordigd worden. Deze beheerscommissie wordt hierbij gelast met het opmaken van een beheersplan, waarin bestemmingen en beheersdoelstellingen voor het gebied op lange termijn dienen te worden bepaald.

Om de instandhouding van de intrinsieke waarden van het landschap te verzekeren kunnen volgende doelstellingen opgenomen worden in het beheer:

- behoud van de formele structuur en de dreven op en rond het domein, waarbij gedeeltelijk herstel van oorspronkelijke structuren, zoals de lindendreef tot bij het kasteel, het sterbosje in het parkbos, de waaivormige ruimte in het parkbos-oost en het hooilandje in het domein nabij de Scheldedijken kan overwogen worden.
 - de verschillende elementen in het domein die tuinarchitectonische stijlen van de 16de eeuw tot heden omvatten moeten onderhouden of hersteld worden om hun culturele waarde te kunnen vrijwaren.
 - het ontwikkelen van het park als verbinding tussen het park en het polderlandschap door het herstel van de dreven en het zicht vanop de dreven.
 - herstel van de bossen door te streven naar meer evenwichtige bossen, door middel van een aangepast beheer van het hakhout, in functie van herstel van hooghout en de kruidlaag op de lokaties waar een dergelijk herstel van het bos gewenst is, alsmede in functie van een behoud van de formele structuur door het openhouden van de dreven.
- Hierbij is het treffen van maatregelen wenselijk om de betreding te beperken tot de paden. (Br. 20).
- op peil houden van de waterstand in de grachten en verbeteren van de waterkwaliteit.
 - actieve recreatie in het gehele gebied verbieden en enkel passieve recreatie toestaan in de daartoe geschikte delen van het gebied, zoals het park, parkbos en in de directe omgeving van het paviljoen aan de Schelde.
 - het geven van een bestemming aan het kasteel en de andere leegstaande gebouwen op het domein.
 - de toegankelijkheid van het parkbos-oost moet gelet op de natuurwaarde en het gevaar voor overbetreding beperkt worden. De visuele relatie met de rest van het park moet echter hersteld worden om de band met de rest van het park te visualiseren. Dit kan onder meer door de waaier-

- vormige ruimte en de open zichten van en naar het kasteelpark opnieuw vrij te maken.
- behoud van de aanwezigheid van verschillende milieus en de ermee gepaard gaande biologische waarde van het gehele gebied.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen (Belgisch Staatsblad 1 oktober 1997).

B. Specifieke beschermingsvoorschriften:

Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:

- Het omzetten van gras- of hooiland naar om het even welk ander bodemgebruik.
- Het achterlaten van afgedankte voertuigen of schroot en afvalprodukten.

Brussel, 15 mei 2000

Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport,

Johan SAUWENS.